

VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS APSKRITYJE

Vilniaus miesto savivaldybės tarybai

Kopija

Vilniaus miesto savivaldybės merui Remigijui Šimašui

TEIKIMAS

DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2011 M. BALANDŽIO 6 D. SPRENDIMO NR. 1-2070 PAKEITIMO

2017 m. gruodžio 13 d. Nr. 1T-30

Vilnius

Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje (toliau – Vyriausybės atstovas), vykdydamas savivaldybių administracinę priežiūrą, nustatė, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2011 m. balandžio 6 d. sprendimu Nr. 1-2070 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento tvirtinimo“ (toliau – Reglamentas), neatitikimus Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui (toliau – Įstatymas) ir kitų įstatymų nuostatomis.

Dėl Reglamento nuostatų neatitikimo įstatymams

Reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos, nesuderinamos su savivaldybės tarybos nario (toliau – tarybos narys) pareigomis. Pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo (toliau – Rinkimų įstatymas) 91 straipsnio 1 dalį, su tarybos nario pareigomis, be kitų pareigų, yra nesuderinamos savivaldybės tarybos ir mero sekretoriato karjeros valstybės tarnautojo ir darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį toje pačioje savivaldybėje, pareigos. Reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nenustatyta, kad tarybos nario pareigos yra nesuderinamos su tos savivaldybės tarybos ir mero sekretoriato karjeros valstybės tarnautojo ir darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, pareigomis, o tai susiaurina įstatyme įtvirtintus nesuderinamų pareigų atvejus ir neatitinka Rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalies nuostatų.

Reglamento 6 straipsnio 15 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad tarybos nariams su jų, kaip tarybos narių, veikla susijusioms kanceliarijos, pašto, telefono, interneto ryšio, transporto išlaidoms apmokėti skiriama išmoka ir kad ši išmoka gali būti naudojama tik telefoninių pokalbių paslaugoms apmokėti ir telefono ryšio įrangai išsinuomoti, interneto ryšio paslaugoms apmokėti ir interneto ryšio įrangai išsinuomoti, pašto prekėms ir paslaugoms įsigyti, transporto priemonių nuomai, eksploatavimui, techninei priežiūrai, remontui, plovimui ir valymui, draudimui, statymui ir (ar) saugojimui apmokėti, taksi paslaugoms apmokėti, viešojo transporto bilietui įsigyti ir kitoms transporto paslaugoms apmokėti ir kanceliariinėms prekėms įsigyti. Pagal Įstatymo 26 straipsnio 2 dalį, tarybos nariui išmoka, be kitų su jo, kaip tarybos nario, veikla susijusių išlaidų, gali būti skiriama ir biuro patalpų nuomos išlaidoms apmokėti. Reglamento 6 straipsnio 15 dalis, kitaip nei Įstatymo 26 straipsnio 2 dalis, nenumato galimybės tarybos nariui skiriamą išmoką naudoti biuro patalpų nuomos išlaidoms apmokėti. Darytina išvada, kad Reglamento 6 straipsnio 15 dalis neatitinka Įstatymo 26 straipsnio 2 dalies.

Reglamento 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Frakcijų vadovų sueiga yra Tarybos struktūra, kurios pagrindinės funkcijos yra šios: <...> 2.3. prižiūrėti, kaip laikomasi šio Reglamento bei kitų teisės aktų, nustatančių Tarybos narių veiklą; 2.4. nagrinėti Reglamento bei etikos pažeidimus, <...> 2.6. analizuoti priežastis, dėl kurių Tarybos nariai nedalyvauja Tarybos, komitetų ir komisijų posėdžiuose; 2.7. nagrinėti gyventojų ir institucijų pareiškimus bei pasiūlymus dėl Tarybos narių veiklos, <...>“. Įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Etikos komisija: 1) prižiūri, kaip savivaldybės tarybos nariai laikosi šio įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, reikalavimų; 2) analizuoja savivaldybės tarybos narių nedalyvavimo savivaldybės tarybos, komitetų ir komisijų posėdžiuose ir šio įstatymo nustatytų pareigų nevykdymo priežastis; 3) tiria ir priima sprendimus dėl savivaldybės tarybos narių veiklos atitikties šio įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, nuostatomis; 4) nagrinėja savivaldybės bendruomenės narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl savivaldybės tarybos narių veiklos skaidrumo; <...>“. Reglamento 14 straipsnio 2 dalies 2.3, 2.4, 2.6 ir 2.7 punktuose nustatytos tarybos narių frakcijų vadovų sueigos funkcijos iš esmės atitinka Įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 1–4 punktuose nustatytas Etikos komisijos funkcijas. Įstatymas nesuteikia teisės kitiems savivaldybės tarybos (toliau – taryba) dariniams atlikti Etikos komisijai Įstatyme priskirtų viešojo administravimo įgaliojimų. Frakcijų vadovų sueigai Reglamento 14 straipsnio 2 dalies 2.3, 2.4, 2.6 ir 2.7 punktuose nustatyti įgaliojimai dubliuoja Etikos komisijos įgaliojimus ir šios institucijos darbą, todėl nepagrįstai gali būti eikvojamos biudžeto lėšos už frakcijų vadovų sueigos darbą, vykdant šias funkcijas. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 14 straipsnio 2 dalies 2.3, 2.4, 2.6 ir 2.7 punktuose įtvirtintos funkcijos yra nustatytos nepagrįstai bei fiktyviai (nereikalingais ir išgalvotais formalumais bei galimai savanaudiškais tikslais), o tai prieštarauja eilei Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintų teisėkūros principų, įgalinančių kurti darnią ir veiksmingą teisės sistemą, t. y.: *proporcingumo* principui, reiškiančiam, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią našą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti; efektyvumo principui, reiškiančiam, kad teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, aiškumo principui, reiškiančiam, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas bei *sistemiškumo* principui, reiškiančiam, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliotų kartu su įstatymu ar atskiriomis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.

Reglamento 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti savivaldybės mero (toliau – meras) įgaliojimai. Pagal Įstatymo 20 straipsnio 2 dalį, merui, be kitų įgaliojimų, suteikti ir įgaliojimai kontroliuoti pasirengimą vietos gyventojų apklausai (13 punktas). Reglamento 17 straipsnio 1 dalyje nenustatyta, kad meras kontroliuoja pasirengimą vietos gyventojų apklausai, todėl Reglamente yra susiaurintas mero įgaliojimų sąrašas, o tai neatitinka Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies nuostatų bei 4 straipsnio 6 dalyje įtvirtinto savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų *teisėtumo* principo.

Reglamento 26 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje nustatyta: „Savivaldybės administracijos padalinių, seniūnijų, Savivaldybės institucijų, įmonių, įstaigų, organizacijų darbą mero nurodymu taip pat gali kontroliuoti ir kiti asmenys.“ Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 11 punkte nustatyta, kad meras „kontroliuoja ir prižiūri savivaldybės viešojo administravimo institucijų, įstaigų ir įmonių vadovų veiklą, kaip jie įgyvendina įstatymus, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimus“. Atsižvelgiant į tai, kad, pagal Įstatymo 20 straipsnio 8 dalį, meras nustato mero pavaduotojo funkcijas ir duoda jam pavedimus ir, kai meras negali eiti pareigų, mero pavaduotojas,

be kitų įgaliojimų, vykdo ir įgaliojimus, nustatytus Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 11 punkte, darytina išvada, kad šiuos įgaliojimus meras gali pavesti vykdyti mero pavaduotojui. Teisės pavesti vykdyti šiuos įgaliojimus kitiems asmenims Įstatymo 20 straipsnio 2 ir 8 dalys merui nesuteikia. Iš Reglamento 26 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos matyti, kad meras savo įgaliojimus gali pavesti vykdyti ne tik mero pavaduotojui, o tai prieštarauja Įstatymo 20 straipsnio 2 ir 8 dalių nuostatom.

Reglamento 32 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje, be kita ko, nustatyta: „Kontrolės komiteto pirmininkas ir jo pavaduotojas laikomi paskirti, jeigu už juos balsuoja visų Tarybos narių dauguma.“ Įstatymo 13 straipsnio 9 dalis nustato bendrąją taisyklę, kad tarybos sprendimai priimami tarybos posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma. Kitokia tarybos narių balsų dauguma tarybos sprendimai priimami tik Įstatymo tiesiogiai nustatytais atvejais. Įstatymo 14 straipsnio 3 dalis nenustato kitokios, nei nustato Įstatymo 13 straipsnio 9 dalis, tarybos narių balsų daugumos, reikalingos tarybos sprendimams skirti Kontrolės komiteto pirmininką ir jo pavaduotoją priimti, ir tarybai nesuteikia teisės nustatyti tokią tarybos narių balsų daugumą. Todėl darytina išvada, kad Reglamento 32 straipsnio 2 dalies pirmoji pastraipa neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 9 dalies. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. balandžio 26 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1333/2012 pripažino, kad Reglamento 32 straipsnio 2 dalies nuostata „Kontrolės komiteto pirmininkas laikomas išrinktu, o jo pavaduotojas – paskirtu, jeigu už juos balsuoja visų Tarybos narių dauguma“ prieštarauja Įstatymo 13 straipsnio 9 daliai, ir laikė ją panaikinta.

Reglamento 33 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, nustatyta: „Komitetų veiklą koordinuoja meras arba kitas asmuo, kuriam meras suteikia šiuos savo įgaliojimus.“ Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad meras koordinuoja tarybos komitetų veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad, pagal Įstatymo 20 straipsnio 8 dalį, meras nustato mero pavaduotojo funkcijas ir duoda jam pavedimus ir, kai meras negali eiti pareigų, mero pavaduotojas, be kitų įgaliojimų, vykdo ir įgaliojimus, nustatytus Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punkte, darytina išvada, kad šiuos įgaliojimus meras gali pavesti vykdyti tik mero pavaduotojui. Teisės pavesti vykdyti šiuos įgaliojimus kitiems asmenims Įstatymo 20 straipsnio 2 ir 8 dalys merui nesuteikia. Iš Reglamento 33 straipsnio 1 dalies matyti, kad meras savo įgaliojimus gali pavesti vykdyti ne tik mero pavaduotojui, o tai neatitinka Įstatymo 20 straipsnio 2 ir 8 dalių nuostatų.

Reglamento 34 straipsnio 9 dalyje numatyti Kontrolės komiteto įgaliojimai. Įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Kontrolės komiteto įgaliojimus taryba nustato atsižvelgdama į Įstatymo 14 straipsnio 4 dalį. Reglamento 34 straipsnio 9 dalies 9.1–9.8 punktuose nustatyti Kontrolės komiteto įgaliojimai, atitinkantys nustatytuosius Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 1–8 punktuose. Reglamento 34 straipsnio 9 dalies 9.9 punkte nustatyti Kontrolės komiteto įgaliojimai svarstyti klausimus, susijusius su išvardytaisiais šios dalies 9.1–9.6 punktuose, o tarybos ir mero pavedimu – ir su jais nesusijusius. Šie Kontrolės komiteto įgaliojimai nėra nustatyti Įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje, todėl nepagrįstai išplečia Kontrolės komiteto įgaliojimus. Tačiau, atkreipiame dėmesį į tai, jog Reglamento 34 straipsnio 9 dalyje nėra nustatyti Kontrolės komiteto įgaliojimai nagrinėti iš asmenų gaunamus pranešimus ir pareiškimus apie savivaldybės administracijos (toliau – administracija), įmonių, įstaigų ir jų vadovų veiklą ir teikti dėl jų siūlymus administracijai ir tarybai, kaip tai numatyta Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 9 punkte. Todėl darytina išvada, kad Reglamento 34 straipsnio 9 dalis neatitinka Įstatymo 14 straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatų.

Reglamento 34 straipsnio 9 dalies 9.8 punkte nustatyta, kad Kontrolės komitetas už savo veiklą tarybai atsiskaito kiekvienų metų pabaigoje. Tačiau Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 8 punktą numato, jog Kontrolės komitetas už savo veiklą tarybai atsiskaito kiekvienų metų **pradžioje**. Reglamento 34 straipsnio 9 dalies 9.8 punktą nustato kitokį nei Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 8 punktą Kontrolės komiteto atsiskaitymo už savo veiklą tarybai terminą, todėl darytina išvada, kad Reglamento 34 straipsnio 9 dalies 9.8 punktą neatitinka Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 8 punkto.

Reglamento 38 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje, be kita ko, nustatyta: „Į darbotvarkę gali būti įtraukiami tik tie sprendimų projektai, kurie parengti vadovaujantis Lietuvos

Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais teisėkūros principais (šis reikalavimas netaikomas tais atvejais, kai siūlymą dėl darbotvarkės pakeitimo ar papildymo Tarybai teikia 1/3 dalyvaujančių posėdyje Tarybos narių ar Tarybos frakcija) <...>“. Reglamento 42 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje, be kita ko, nustatyta: „Tarybos sprendimo projekto rengėjas Tarybos sprendimo projektą rengia vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodytais teisėkūros principais (šis reikalavimas netaikomas tais atvejais, kai siūlymą dėl darbotvarkės pakeitimo ar papildymo Tarybai teikia 1/3 dalyvaujančių posėdyje Tarybos narių arba Tarybos frakcija).“ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje, nustatyta, kad „teisės akto projektą rengiantis subjektas teisės akto projektą rengia vadovaudamasis šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytais teisėkūros principais“. Šio reikalavimo išimtys Teisėkūros pagrindų įstatyme nenustatytos. Reglamento 38 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa ir 42 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa numato galimybę rengti tarybos sprendimų projektus, neatitinkančius Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nurodytų teisėkūros principų. Tikėtina, kad tokius sprendimų projektus įtraukus į tarybos posėdžio darbotvarkę (toliau – darbotvarkė) būtų priimti neteisėti tarybos sprendimai. Todėl darytina išvada, kad Reglamento 38 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa ir 42 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies. Tačiau pabrėžtina, jog minimos nuostatos yra dviprasmiškos ir kelia neaiškumą jų taikymo prasme, todėl neatitinka ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkto.

Iš Reglamento 38 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos ir 42 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos susidaro įspūdis, kad Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nurodytais teisėkūros principais turi būti vadovaujamosi rengiant ir teisės taikymo aktų (individualių teisės aktų) projektus ir kad darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista ir tais atvejais, kai dėl tarybos narių frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymų papildyti ar pakeisti darbotvarkę yra pateikti norminių teisės aktų projektai. Pažymėtina, kad, pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 1 straipsnio 3 dalį, šio įstatymo nuostatos dėl teisės aktų projektų rengimo (taigi ir nuostatos dėl teisėkūros principų) netaikomos teisės taikymo aktams (individualiems teisės aktams), kitaip tariant, šios nuostatos taikomos tik norminiams teisės aktams. Tačiau šiame kontekste atsižvelgtina į tai, kad, pagal Įstatymo 13 straipsnio 7 dalį, **darbotvarkė negali būti papildyta ar pakeista**, jeigu siūlymai papildyti ar pakeisti darbotvarkę yra susiję su **norminių teisės aktų projektu** pateikimu. Įvertinus tai, tampa neaišku kokiais teisės aktų projektais iš tiesų gali būti papildyta ar pakeista posėdžio darbotvarkė.

Reglamento 38 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje, be kita ko, nustatyta, kad darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista, jeigu siūlymai dėl to užregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki tarybos posėdžio pradžios. Pagal Įstatymo 13 straipsnio 7 dalį, darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista, jeigu dėl siūlymų papildyti ar pakeisti darbotvarkę **sprendimų projektai** užregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki tarybos posėdžio pradžios. Reglamento 38 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa galimybę papildyti ar pakeisti darbotvarkę sieja ne su sprendimų projektų užregistravimo laiku, kaip tai nustatyta Įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje, o su siūlymų papildyti ar pakeisti darbotvarkę užregistravimo laiku. Pabrėžtina, jog siūlymų papildyti ar pakeisti darbotvarkę užregistravimo laikas ir sprendimų projektų užregistravimo laikas gali skirtis, todėl Reglamento nuostata yra netiksli ir neaiški, bei neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 7 dalies nuostatos ir Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinto *aiškumo* principo.

Pastebime, jog pagal Reglamento 38 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą, nuostata dėl darbotvarkės papildymo ar pakeitimo, be kitų siūlymų papildyti ar pakeisti darbotvarkę, netaikoma ir tiems siūlymams, kurie yra susiję su nepasitikėjimo meru pareiškimu. Pabrėžtina, jog Įstatymas nenumato galimybės merą atleisti iš pareigų dėl nepasitikėjimo. Taigi nepasitikėjimas meru negali būti reiškiamas. Įvertinus tai, Reglamento 38 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa neatitinka ir Įstatymo 19 straipsnyje numatytų mero atleidimo pagrindų.

Reglamento 40 straipsnio 3 dalies antrojoje pastraipoje nustatyta: „Tarybos sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių Tarybos narių balsų dauguma, išskyrus specialius įstatymų ir Reglamento numatytus atvejus.“ Kaip minėta, pagal Įstatymo 13 straipsnio 9 dalį, tarybos

sprendimai priimami tarybos posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma, išskyrus Įstatymo tiesiogiai nustatytus atvejus. Įstatymas tarybai nesuteikia teisės nustatyti kitus atvejus, kai tarybos sprendimai priimami kitokia, nei nustato Įstatymo 13 straipsnio 9 dalis, tarybos narių balsų dauguma, todėl Reglamente tokie atvejai negali būti nustatyti. Darytina išvada, kad Reglamento 40 straipsnio 3 dalies antroji pastraipa neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 9 dalies nuostatos.

Reglamento 43 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Visi sprendimai projekto pateikimo ir svarstymo Tarybos posėdyje metu priimami paprasta balsavusiųjų dauguma.“ Kaip minėta, pagal Įstatymo 13 straipsnio 9 dalį, tarybos sprendimai priimami tarybos posėdyje **dalyvaujančių** tarybos narių balsų dauguma, išskyrus Įstatymo tiesiogiai nustatytus atvejus. Įstatymas nenustato kitokios, nei nustato Įstatymo 13 straipsnio 9 dalis, tarybos narių balsų daugumos, reikalingos tarybos sprendimams 43 straipsnio 2 dalyje nurodytais klausimais priimti, ir tarybai nesuteikia teisės nustatyti tokią tarybos narių balsų daugumą. Pažymėtina, kad ne visada dėl tarybos posėdyje svarstomų klausimų balsuoja visi tarybos posėdyje dalyvaujantys tarybos nariai, todėl balsavusių tarybos narių skaičius ir balsavimo metu tarybos posėdyje dalyvavusių tarybos narių skaičius gali skirtis. Šis skirtumas gali būti reikšmingas nustatant, ar tarybos sprendimas priimtas. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 43 straipsnio 2 dalis taip pat neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 9 dalies nuostatos.

Pagal Reglamento 47 straipsnio 6 dalį, tarybos sprendimų projektai, be kitų atvejų, skubos tvarka svarstomi ir tais atvejais, kai renkamas meras ir sprendžiamas nepasitikėjimo meru klausimas. Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad **meras renkamas tiesiogiai**. Be to, Įstatymo 19 straipsnyje nėra numatyta, kad meras gali būti atleidžiamas iš pareigų dėl nepasitikėjimo. Taigi taryba nerenka mero ir nesprenžia nepasitikėjimo meru klausimo. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 47 straipsnio 6 dalis neatitinka Įstatymo 19 straipsnio nuostatų.

Reglamento 49 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Meras privalo per 3 darbo dienas šaukti Tarybos posėdį, jei Taryba gauna Vyriausybės pranešimą apie tai, kad meras ar mero pavaduotojas nevykdo ar blogai vykdo valstybės suteiktus įgaliojimus ir kad Vyriausybė nustatė terminą trūkumams pašalinti. Posėdyje turi būti apsvarstytas toks Vyriausybės pranešimas.“ Reglamento 49 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Meras privalo per 3 darbo dienas šaukti Tarybos posėdį, jei Taryba gauna Vyriausybės nutarimą kreiptis į Tarybą dėl mero ar mero pavaduotojo atleidimo. Vyriausybės kreipimasis turi būti apsvarstytas per dvi savaites nuo jo gavimo Taryboje dienos.“ Atkreipiu dėmesį, jog analogiškos nuostatos buvo įtvirtintos iki 2000 m. spalio 11 d. galiojusiame Vietos savivaldos įstatyme. Šiuo metu šios nuostatos yra praradusios aktualumą ir nebegalioja. Įvertinus tai, yra būtina suderinti šias nuostatas su galiojančiu teisiniu reglamentavimu arba panaikinti, nes įstatymuose neliko nuostatų dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės teikiamų nurodymų merui, mero pavaduotojui dėl jų veiklos trūkumų ir terminų, per kurių turi būti pašalinti šie trūkumai, nustatymo ir kt. Iš Įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 1 punkto matyti, kad Vyriausybė gali siūlyti tarybai spręsti tik dėl mero pavaduotojo įgaliojimų netekimo prieš terminą ir tik už įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimus, dėl kurių padaryta esminės žalos valstybės ar savivaldybės interesams ir nuosavybei. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 49 straipsnio 1 ir 2 dalys neatitinka galiojančio Įstatymo 19 straipsnio nuostatų. Be to, pastebime, jog Reglamento 49 straipsnio pavadinime minimas apskrities viršininkas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad **apskričių viršininkų pareigybės panaikintos**, todėl Reglamento 49 straipsnio pavadinimas yra tikslintinas.

Reglamento 52 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad administracijos direktoriui laikinai negalint eiti pareigų administracijos direktoriaus pareigas mero potvarkiu pavedama atlikti administracijos direktoriaus pavaduotojui. Įstatymo 29 straipsnio 5 dalis numato, kad administracijos direktoriui laikinai negalint eiti pareigų administracijos direktoriaus pareigas atlieka administracijos direktoriaus pavaduotojas. Iš šios nuostatos matyti, kad administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybė reikalinga pavaduoti administracijos direktorių ir kad atsiradus priežastims, dėl kurių administracijos direktorius laikinai negali eiti pareigų, administracijos direktoriaus pavaduotojas administracijos direktoriaus pareigas atlieka be atskiro pavedimo. Kita

vertus, jei reikia, dėl administracijos direktoriaus pavadavimo sprendžia taryba, kaip tai nustatyta Įstatymo 29 straipsnio 4 dalyje. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 9 punktą, įgaliojimai priimti sprendimus dėl administracijos direktoriaus pavadavimo priskirti išimtinai tarybos kompetencijai, todėl šie įgaliojimai negali būti perduoti jokiam kitam asmeniui. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 52 straipsnio 8 dalis neatitinka Įstatymo 29 straipsnio 4 ir 5 dalių.

Reglamento 55 straipsnio 6 dalis nustato, jog „[p]o savo kadencijos pabaigos meras, mero pavaduotojai, jeigu neišrenkami ar nepaskiriami į ankstesnes pareigas arba prieš terminą netenka savo įgaliojimų (išskyrus atvejus, kai meras, mero pavaduotojas savo įgaliojimų netenka šio straipsnio 1 dalies 1.1 ir 1.3 punktų nustatyta tvarka arba netenka Tarybos nario įgaliojimų Tarybos sprendimu pagal šio Reglamento 55¹ straipsnį), turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka grįžti į iki išrinkimo Tarybos nariais eitas pareigas, o kai tokios galimybės nėra, – į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas, jeigu eitos pareigos pagal teisės aktus priskiriamos valstybės tarnautojų (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas) pareigoms“. Pabrėžtina, jog šioje nuostatoje numatyta išimtis taikytina merui nėra suderinta nei su minimo straipsnio 1 dalies nuostatomis (reglamentuojančiomis mero pavaduotojo įgaliojimų netekimo prieš terminą atvejus), nei su Įstatymo 19 straipsnyje numatytais mero įgaliojimų nutūkimo atvejais. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 55 straipsnio 6 dalis neatitinka Įstatymo 19 straipsnio nuostatų bei *aiškumo* ir *sistemiškumo* principų reikalavimų.

Reglamento 55¹ straipsnio 3 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad teikimas pradėti tarybos nario ar tarybos nario-mero įgaliojimų netekimo procedūrą galimas, kai jis nevykdo jam Reglamente nustatytų įgaliojimų. Pagal Įstatymo 25¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą, teikimas pradėti tarybos nario ar tarybos nario-mero įgaliojimų netekimo procedūrą galimas, kai jis nevykdo jam tik Įstatyme ar kituose įstatymuose nustatytų įgaliojimų. Taigi Reglamente nustatytų tarybos nario ar tarybos nario-mero įgaliojimų nevykdymas nėra pagrindas siūlyti pradėti tarybos nario ar tarybos nario-mero įgaliojimų netekimo procedūrą. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 55¹ straipsnio 3 dalis neatitinka Įstatymo 25¹ straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatos ir yra tikslintina.

Reglamento 56 straipsnio 4 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad sprendimas dėl tarybos paskirto vadovo ar pareigūno atleidimo ar atšaukimo priimamas daugiau kaip pusės tarybos posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma, jeigu taryba nenusprendžia kitaip. Kaip minėta, pagal Įstatymo 13 straipsnio 9 dalį, tarybos sprendimai priimami tarybos posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma, išskyrus Įstatymo tiesiogiai nustatytus atvejus. Įstatymas nenustato kitokios, nei nustato Įstatymo 13 straipsnio 9 dalis, tarybos narių balsų daugumos, reikalingos tarybos sprendimams atleisti tarybos skiriamus savivaldybės juridinių asmenų vadovus ir pareigūnus (išskyrus mero pavaduotoją) iš pareigų priimti, ir tarybai nesuteikia teisės spręsti dėl tokios tarybos narių balsų daugumos. Įvertinus tai, darytina išvada, kad Reglamento 56 straipsnio 4 dalis, numatanti galimybę tarybai nuspręsti priimti sprendimą kita balsų dauguma, neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 9 dalies nuostatos.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punktą įtvirtina, jog vietos savivalda yra grindžiama *savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumu*, t. y. *savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla bei visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus*. Taigi, teisėtumo principas įpareigoja laikytis teisės aktų hierarchijos ir užtikrinti, kad žemesnės galios teisės aktai atitiktų visų aukštesnės galios teisės aktų reikalavimus.

Dėl Vietos savivaldos įstatyme numatytų ir Reglamente nenustatytų tvarkų

Ištyrus Reglamentą, Vyriausybės atstovas nustatė, jog savivaldybės taryba iki šiol nėra Reglamente nustačiusi žemiau nurodytų tvarkų.

Įstatymo 13 straipsnio 6 dalis numato, jog taryba dėl svarstytinų klausimų, kurių meras neįtraukia į darbotvarkę, įtraukimo į darbotvarkę sprendžia reglamente nustatyta tvarka. Reglamente nenustatyta, kokia tvarka taryba sprendžia dėl svarstytinų klausimų, kurių meras

neįtraukia į darbotvarkę, įtraukimo į darbotvarkę. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 13 straipsnio 6 dalies.

Pagal Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 8 punktą, Kontrolės komitetas už savo veiklą tarybai atsiskaito reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato Kontrolės komiteto atsiskaitymo už savo veiklą tarybai tvarkos, todėl darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 8 punkto nuostatos.

Pagal Įstatymo 15 straipsnio 4 dalies 1 punktą, Antikorupcijos komisija atliekant savivaldybės institucijų parengtų teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą (toliau – teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas) dalyvauja reglamento nustatyta tvarka. Reglamento 35 straipsnio 2 dalies 1 punkte, be kita ko, nustatyta, kad Antikorupcijos komisija atliekant teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą dalyvauja šios komisijos nuostatuose nustatyta tvarka. Vis dėlto Vilniaus miesto savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisijos veiklos nuostatuose, patvirtintuose Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. 1-346 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisijos veiklos nuostatų tvirtinimo“, Antikorupcijos komisijos dalyvavimo atliekant teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą tvarka nenustatyta. Šių nuostatų 7.1 papunktyje tik nustatyta, kad Antikorupcijos komisija atliekant teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą dalyvauja Reglamento nustatyta tvarka. Įvertinus tai, nėra pagrindo teigti, kad Reglamentas nustato Antikorupcijos komisijos dalyvavimo atliekant teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą tvarką, todėl Reglamentas neatitinka Įstatymo 15 straipsnio 4 dalies 1 punkto reikalavimo.

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 20 punktą, taryba pasiūlymus valstybės institucijoms dėl savivaldybės teritorijoje esančių šių institucijų padalinių veiklos gerinimo teikia ir, prireikus, šių padalinių vadovus išklauso reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato tarybos pasiūlymų valstybės institucijoms dėl savivaldybės teritorijoje esančių šių institucijų padalinių veiklos gerinimo teikimo tvarkos, taip pat nenustato, kokia tvarka taryba išklauso šių padalinių vadovus. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 20 punkto.

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 5 dalį, taryba savivaldybės vykdomąsias institucijas ir kitus subjektus, tiesiogiai įgyvendinančius valstybines (perduotas savivaldybėms) funkcijas, prižiūri reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato tarybos atliekamos savivaldybės vykdomųjų institucijų ir kitų subjektų, tiesiogiai įgyvendinančių valstybines (perduotas savivaldybėms) funkcijas, priežiūros tvarkos. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 16 straipsnio 5 dalies.

Pagal Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 punktą, meras savivaldybei teisme, bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis, valstybės ar užsienio šalių institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis atstovauja reglamente nustatyta tvarka. Reglamente nenustatyta mero atstovavimo savivaldybei teisme, bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis, valstybės ar užsienio šalių institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis tvarka. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 punkto.

Pagal Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 4 punktą, meras mero pavaduotojo, administracijos direktoriaus, administracijos direktoriaus pavaduotojo, Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotojo, Kontrolės komiteto pirmininko ir Įstatyme nustatytų tarybos komisijų pirmininkų kandidatūras pristato ir derina reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato mero atliekamo mero pavaduotojo kandidatūros pristatymo ir derinimo tvarkos, taip pat mero atliekamo administracijos direktoriaus, administracijos direktoriaus pavaduotojo, Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotojo, Kontrolės komiteto pirmininko ir Įstatyme nustatytų tarybos komisijų pirmininkų kandidatūrų derinimo tvarkos. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 4 punkto.

Pagal Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 10 punktą, siūlyti tarybai pavesti kontrolieriui (tarnybai) atlikti veiklos plane nenumatytą administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ar savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą meras gali reglamente nustatyta tvarka. Reglamente nenustatyta, kokia tvarka meras gali siūlyti tarybai pavesti kontrolieriui (tarnybai) atlikti veiklos plane nenumatytą administracijos, savivaldybės administravimo subjektų

ar savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Reglamento 17 straipsnio 1 dalies 1.14 punkte tik nustatyta, kieno iniciatyva meras siūlo tarybai pavesti kontrolieriui (tarnybai) atlikti veiklos plane nenumatytą finansinį ir veiklos auditą. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 10 punkto.

Pagal Įstatymo 24 straipsnio 2 punktą, tarybos narys visą jo veiklai reikalingą su taryboje nagrinėjama ar rengiamais nagrinėti klausimais susijusią informaciją iš administracijos ar kitų savivaldybės įstaigų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių turi teisę gauti ir su paklausimais į valstybės institucijų, kurios veikia savivaldybės teritorijoje, vadovus ir valstybės tarnautojus turi teisę kreiptis reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato tarybos nario veiklai reikalingos su taryboje nagrinėjama ar rengiamais nagrinėti klausimais susijusios informacijos gavimo iš administracijos ar kitų savivaldybės įstaigų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių tvarkos ir tarybos nario kreipimosi su paklausimais į valstybės institucijų, kurios veikia savivaldybės teritorijoje, vadovus ir valstybės tarnautojus tvarkos. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 24 straipsnio 2 punkto.

Pagal Įstatymo 26 straipsnio 1 dalį, tarybos narys prašymą dėl tarybos nario pareigų atlikimo neatlygintinai (visuomeniniais pagrindais) pateikia reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato tarybos nario prašymo dėl tarybos nario pareigų atlikimo neatlygintinai (visuomeniniais pagrindais) pateikimo tvarkos. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 26 straipsnio 1 dalies.

Pagal Įstatymo 35 straipsnio 6 dalį, atitinkama savivaldybės institucija seniūnaičių sueigos sprendimus įvertina reglamento nustatyta tvarka. Reglamentas nenustato savivaldybės institucijos atliekamo seniūnaičių sueigos sprendimų įvertinimo tvarkos. Darytina išvada, kad Reglamentas neatitinka Įstatymo 35 straipsnio 6 dalies.

Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad, pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34, 35 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 35¹ straipsniu įstatymą, 2018 m. sausio 1 d. įsigalios Įstatymo 14 straipsnio 6 dalies pakeitimas (nuostata, kad tarybos komitetų darbe patariamojo balso teise, be kitų asmenų, gali dalyvauti ir išplėstinės seniūnaičių sueigos deleguoti atstovai), Įstatymo 15 straipsnio 6 dalies pakeitimas (nuostata, kad tarybos sudaromų komisijų nariais, be kitų asmenų, gali būti ir išplėstinės seniūnaičių sueigos deleguoti atstovai) ir Įstatymo 35¹ straipsnis, kurio 5 dalyje nustatyta, kad kompetentinga savivaldybės institucija išplėstinės seniūnaičių sueigos sprendimus įvertina reglamento nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, siūlytume atsižvelgti 2018 m. sausio 1 d. įsigaliosiančius Įstatymo pakeitimus, kartu pakeičiant ir Reglamento 33 straipsnio 14 dalį bei 35 straipsnio 15 dalį, taip pat papildant Reglamentą savivaldybės institucijos atliekamo išplėstinės seniūnaičių sueigos sprendimų įvertinimo tvarka (siejant šių nuostatų įsigaliojimą su 2018 m. sausio 1 d. data).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, siūlau svarstyti Reglamento 4 straipsnio 2 dalies, 6 straipsnio 15 dalies, 14 straipsnio 2 dalies 2.3, 2.4, 2.6 ir 2.7 punktų, 17 straipsnio 1 dalies, 26 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, 32 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, 33 straipsnio 1 dalies, 34 straipsnio 9 dalies, 34 straipsnio 9 dalies 9.8 punkto, 38 straipsnio 1 dalies pirmos ir antros pastraipos, 40 straipsnio 3 dalies antros pastraipos, 42 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, 43 straipsnio 2 dalies, 47 straipsnio 6 dalies, 49 straipsnio 1 dalies, 52 straipsnio 8 dalies, 55 straipsnio 6 dalies, 55¹ straipsnio 3 dalies ir 56 straipsnio 4 dalies nuostatų pakeitimo, suderinant su Įstatymo nuostatomis, ar panaikinimo klausimą, taip pat nustatyti Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje, 14 straipsnio 4 dalies 8 punkte, 15 straipsnio 4 dalies 1 punkte, 16 straipsnio 2 dalies 20 punkte, 16 straipsnio 5 dalyje, 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte, 20 straipsnio 2 dalies 4 punkte, 20 straipsnio 2 dalies 10 punkte, 24 straipsnio 2 punkte, 26 straipsnio 1 dalyje ir 35 straipsnio 6 dalyje nurodytas tvarkas.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiame tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) nuo teikimo gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti

pranešta per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos. Informuoju, jog per nustatytą terminą nepakeitus ginčijamo teisės akto (nepranešus apie teikimo įvykdymą ar atsisakius jį tenkinti) bus kreipiamasi į teismą.

Taip pat informuoju, jog vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Vyriausybės atstovas turi teisę nustatyti kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą, jeigu gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto (t.y. savivaldybės administracijos direktoriaus) motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti

Vadovaudamasis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalimi, meras artimiausiame tarybos posėdyje privalo su informacija apie teikimą supažindinti tarybos narius.

Vyriausybės atstovė

Vilda Vaičiūnienė